

Odůvodnění

I. Obecná část

a) vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy, odůvodnění jejích hlavních principů

Navrhovaná novela vyhlášky č. 428/2010 Sb., stanovící okruh cizinců, kteří mohou pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území České republiky pouze na základě uděleného letištního průjezdního víza, ve znění pozdějších předpisů, je předkládána v souvislosti s nárůstem počtu žadatelů arménské státní příslušnosti podávajících v tranzitním prostoru mezinárodního letiště účelovou žádost o mezinárodní ochranu.

Od října 2018 byl zaznamenán rostoucí trend podávání žádostí o mezinárodní ochranu v tranzitním prostoru mezinárodního letiště Václava Havla v Praze státními příslušníky Arménie, s tím, že značná část těchto osob poté, co jim je povolen vstup na území, v rozporu s právními předpisy pokračuje do dalších zemí schengenského prostoru. Z analýzy zjištěných případů vyplývá, že v naprosté většině jsou žadatelé motivováni ekonomickými důvody, přičemž ekonomické či sociální motivy žádostí vedou vždy k negativnímu rozhodnutí o žádosti. Celkově nízká úspěšnost žádostí podaných státními příslušníky Arménie dokládá, že většina státních příslušníků Arménie žádá o mezinárodní ochranu v ČR účelově.¹

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex) stanoví dle článku 3 v příloze IV seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít letištní průjezdní vízum. Arménská republika není zařazena na tento společný seznam.

Členské státy mohou v naléhavých případech hromadného přílivu nelegálních přistěhovalců v souladu s článkem 3 odst. 2 vízového kodexu vůči státním příslušníkům jiných třetích zemí, než jsou třetí země uvedené na společném seznamu, zavést povinnost mít letištní průjezdní vízum, pokud tranzitují přes mezinárodní letiště na území členských států (tzv. národní seznam).

Ministerstvo vnitra podle § 182 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o pobytu cizinců), stanovilo po projednání s Ministerstvem zahraničních věcí vyhláškou č. 428/2010 Sb., ve znění pozdějších předpisů, seznam států, jejichž státní občané nebo cizinci, kteří jsou držiteli cestovních dokladů vydaných těmito státy, mohou pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území České republiky pouze na základě uděleného letištního průjezdního víza. Dle přílohy vyhlášky se tak vízová povinnost bude nově vztahovat i na arménské státní občany nebo cizince, kteří jsou držiteli cestovních dokladů vydaných Arménskou republikou (dále jen státní příslušníci Arménie). Předkládaný

¹ V období od ledna 2018 do ledna 2019 bylo podáno 151 žádostí o mezinárodní ochranu státními příslušníky Arménie v ČR. V prvním stupni bylo rozhodnuto 74 žádostí, z toho byla mezinárodní ochrana udělena dvěma žadatelům a doplňková ochrana jednomu žadateli.

návrh z výše uvedených důvodů obsahuje doplnění Arménské republiky na národní seznam. Výjimky z této povinnosti stanovené článkem 3 odst. 5 vízového kodexu zůstávají zachovány.

b) zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním k jejímu vydání

Navržená právní úprava je v souladu se zákonem o pobytu cizinců, k jehož provedení je určena. Účinnost této vyhlášky se navrhuje 10. dnem po vstupu v platnost, a to z důvodu potřeby zajištění přiměřené legisvakační lhůty.

Navržená právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Vychází ze zásad uvedených v Ústavě České republiky a Listině základních práv a svobod, zejména ze zásady zákonnosti (ukládání povinností jen na základě zákona) a ze zásady zákonného výkonu veřejné moci (zmocnění k vydání vyhlášky a jeho rozsah jsou dány zákonem o pobytu cizinců).

c) zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navržená vyhláška není v rozporu s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána, ani s předpisy Evropské unie, s judikaturou soudních orgánů Evropské unie, ani s obecnými právními zásadami práva Evropské unie.

d) zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

Viz vyjádření uvedené výše pod písmenem a).

e) předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Nepředpokládají se žádné reálné hospodářské a finanční dopady navrhované právní úpravy na ostatní veřejné rozpočty nebo na podnikatelské prostředí České republiky. Zavedení požadavku mít letištní průjezdní vízum nepovede s ohledem na analogické zkušenosti z obdobného opatření v minulosti k významnému zatížení konzulátů, vzhledem k předpokládanému nízkému počtu takových žádostí. Stejně tak příjmy státního rozpočtu z vízového poplatku ve výši 60 € za žádost nelze považovat za významné. Z opačného pohledu dojde k úspoře při vynakládání prostředků spojených s žádostí o azyl.

Letecké společnosti budou muset přijmout opatření s cílem zajistit v praxi naplnění povinnosti nedopavit na území ČR cizince, který nemá vízum, je-li podmínkou pobytu v tranzitním prostoru mezinárodního letiště. V případě nedodržení této povinnosti může být zahájeno řízení o přestupku spojené s možnou finanční penalizací.

Dopady sociální a dopady na životní prostředí nejsou očekávány.

f) zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná úprava nebude mít v uvedených oblastech žádné dopady.

g) zhodnocení dopadů návrhu ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Za účelem rozhodnutí o udělení letištního průjezdního víza stáním příslušníkům Arménie budou shromažďovány a zpracovávány osobní údaje dle platných ustanovení nařízení (ES) č. 810/2009 (vízový kodex), nařízení č. 767/2008 (o vízovém informačním systému) a rozhodnutí Rady 2008/633/SVV (o konzultačním přístupu určených orgánů členských států a Europolu do Vízového informačního systému pro účely prevence, odhalování a vyšetřování teroristických trestných činů a jiných závažných trestných činů). Tyto údaje budou přístupné orgánům zapojeným do rozhodování o vízové žádosti, a v odůvodněných případech orgánům vymáhání práva.

h) zhodnocení dopadů návrhu na korupční rizika a zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu.

Předkládaný návrh plně respektuje již existující vízový proces a pouze mění seznam států s vízovou povinností. Tato změna nevytváří nová korupční rizika.

Návrh cílí na snížení migračních rizik a nebude mít dopad na bezpečnost a obranu státu.

II. Zvláštní část

K čl. I

V souladu s výsledky provedené analýzy se navrhuje do stávajícího národního seznamu doplnit Arménskou republiku.

K čl. II

Účinnost je navržena tak, aby změna byla realizována v co možná nejkratším termínu, který přihlédne k přiměřené legisvakační lhůtě.